

Представи на учениците (9-12 клас) за успешна кариера

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД	2
ГЛАВА I	
Същност, характеристика и фактори на успешното професионално развитие	8
1. Същност и принципи на успешната кариера	8
2. Фактори за успешна кариера.....	14
3. Форми и системи за успешна професионална кариера	18
4. Модел на система за професионална кариера.....	27
5. Разлика между кариера и професия.....	39
6. Възрастови специфики на учениците (9 -12 клас)	45
ГЛАВА II	
Дизайн на емпиричното изследване	50
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	61
БИБЛИОГРАФИЯ	64
ПРИЛОЖЕНИЕ	66

УВОД

През последните години образованието в България се утвърди като нов национален приоритет. Все повече преобладава мнението за необходимостта от предефиниране на целите на българското образование, в частност на българското училищно образование и подготовка, с оглед новите изисквания на динамичната глобална икономика и предизвикателствата на висококонкурентния пазар на труда в рамките на Европейския съюз. Споделя се и разбирането, че днес само една образована нация може да бъде богата и просперираща.

Съвременните тенденции на глобализация и засилено международно сътрудничество, както и стремежът за постигане на общество, основано на знанието, налагат преосмислянето на основната цел на образованието. Днес образователните институции работят в условията на все по-засилен обществен интерес и дори натиск както по отношение на качеството, така и по отношение на достъпа до образование и условията, в които то се осигурява. Работодателите като крайни потребители, стават все по-критични и взискателни към резултатите от обучението. Преподавателите са принудени да осъзнаят ролята и мястото си в целия процес по един нов и нерядко доста предизвикателен начин.

Нарастващата конкуренция между образователните институции и изискванията на пазара на труда се отразяват и върху достъпа до различните степени на образование. Улесняването на условията за прием би довело до повишено участие не само в традиционните университетски курсове, но и в програми за учене през целия живот и по този начин би допринесло за повишаване на квалификацията и преодоляване на конкурентния натиск. Нуждата от овладяване на нови знания и умения, както и актуалните

тенденции на пазара на труда увеличават интереса към образование не само от страна на току-що завършилите средно образование, но и от страна на хора в активна трудова възраст. Това предполага създаването на комбинирани модели за обучение наред с традиционните с цел удовлетворяване на индивидуалните потребности и цели. От друга страна, тази тенденция може да окаже негативно влияние върху качеството на предлаганото обучение, породено от недостига на квалифицирани преподаватели, на материална база и ресурси и т.н.

Друго предизвикателство пред съвременното образование е осигуряването на качествена подготовка на специалисти в областта на високите технологии и свързаните с тях научни изследвания. Необходимо е да се продължат усилията за осигуряване на адекватен отговор на актуалните изисквания на пазара на труда и подготовката на компетентни специалисти с нагласа и готовност за постоянно повишаване на квалификацията, за актуализиране и разширяване на знанията, уменията и компетентностите.

Висококачествена подготовка, бърза реализация на пазара на труда, лична удовлетвореност от придобитите знания, умения и компетентности – това са водещите фактори за успешната професионална реализация в съвременното общество. Това обуславя изборът на професия като едно от най-важните решения в живота на всеки човек. Много често при избора на своята професионална реализация учениците действат хаотично, разчитайки на една или друга случайност, а освен това са поставени и под непрекъснатото влияние на общественно-икономическите условия. Не на последно място трябва да се отбележи и склонността на индивида да се съобразява и с други външни спрямо него фактори като социалния престиж на дадената професия, заплащането и т.н. Затова много често изборът на професия е по-скоро компромис между различни желания и въздействия, отколкото резултат на съзнателно и обосновано решение.

Новите цели на съвременното образование са да подготвя професионалисти и да ги реализира в една среда, в която наистина могат да се доразвиват, без да бъдат ограничавани. В този смисъл процесът на избор на професия с оглед постигането на успешна кариера трябва да се постави на много здрава основа и човекът, който ще търси своята професионална реализация, да има възможност за сериозно предварително и текущо професионално ориентиране. Точното и съобразено с особеностите на личността професионално ориентиране е много важна предпоставка за по-нататъшната успешна кариера на индивида.

Връзката между образование и изграждането на една пълноценна кариера е от изключително значение при изграждането на съвременното общество. Голяма част от младите хора, завършващи българските образователни институции, трудно се реализират на пазара на труда или изобщо не се реализират.

Основното, което следва да бъде направено в този процес, е прецизно да се изучат интересите на личността, да се направи колкото е възможно по-обективна оценка на нейните възможности, както и да се изясни до каква степен са дълбоки и трайни мотивите, които стоят в основата на дадения професионален избор. Ето защо е важно ученикът да направи своя избор по силата на убеждението, а за това е необходимо той да бъде осигурен с нужната информация. От една страна, това следва да бъде информация за спецификите на различните професионални сфери, длъжности, свободни работни места, информация за компаниите, които ги предлагат, специфичните изисквания на работодателите, работно време, нива на възнаграждение и т. н. От друга страна, обективната социално-икономическа информация трябва да се интерпретира съобразно неговата собствена личност. На следващо място, от особена важност са придобитите от ученика образование, професионални знания и умения, с които той може да се

представи на работното място, а оттам и да гради успешна професионална реализация. Колкото повече знания и умения е успял да придобие в процеса на своето обучение, толкова повече и по-многообразни ще бъдат и шансовете да се постигне успешна професионална кариера.

С натрупването на житейски опит постепенно индивидът се научава да се съобразява с реалностите и без да се отказва от желанието си професионалната реализация да е в сфери, в които може да получи най-голямо удовлетворение, започва да поставя на преден план съществените характеристики на всяка професионална дейност. Кариера, която носи повече удовлетворение, която дава повече личен и социален престиж и която осигурява възможност, ако не днес, то в перспектива, да се увеличат доходите, в съвременното общество се определя като успешна. За това е необходимо да се избере такава сфера на дейност, която да е в съзвучие с личните и професионалните способности, но и която да дава възможност за по-нататъшно тяхно развитие и усъвършенстване. Успешната кариера е в пряка връзка с убеждението, че с дейността си личността допринася за общия успех на компанията или администрацията, в която работи.

Европейските насоки на развитие на образователната система са в посока на повишаване на индивидуалната отговорност на гражданите при планиране на личния им живот и успешна кариера чрез образование и обучение. Индивидуалните задължения изискват възприемане на основните граждански ценности – толерантност, зачитане на човешките права, отговорност пред бъдещото развитие в социален и икономически аспект. Знанията и уменията са социален капитал, който изисква непрекъснатата грижа, и това е причината образователните специфики да заемат една от ключовите позиции при оценяване адекватността на една образователна система спрямо потребностите на съвременното общество и успешната професионална реализация в него.